

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาตลอดจนเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 162 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมประชากร 324 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stages Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยแยกเป็นสองกลุ่มตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบสัดส่วน คือ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 89 คน กลุ่มครูจำนวน 89 คน รวม 178 คน และพิจารณากลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบสัดส่วน โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 60 คน โรงเรียนขนาดกลาง 78 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 40 คน รวม 178 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของบุคลากร แยกเป็น ผู้บริหารและครู และขนาดโรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ

แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ถามเพื่อศึกษาสภาพของบุคลากรและขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2547 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) โดยได้ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากคณะผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาคุณภาพแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุเคราะห์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนั้นนัดเวลาเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 20 วัน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้เดินทางไปรับคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 178 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาจัดกระทำข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ โดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ และเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครู โดยใช้ t-test (Independent Samples)

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านตัวป้อน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1) ผู้บริหาร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านตัวป้อน

2) ครู มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านตัวป้อน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้าน ผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านตัวป้อน

2) โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการและด้านตัวป้อน

3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านตัวป้อน

2. ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1) ผู้บริหาร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

2) ครู มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านและอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ และด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

2) โรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวป้อนด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านตัวป้อน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

2) ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

3) ด้านผลผลิต พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็น รายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางส่วนคู่อื่น ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านตัวป้อน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

2) ด้านกระบวนการ โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

3) ด้านผลผลิต โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีการ

ดำเนินงานตามกระบวนการ โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ ในนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติงาน โครงการอาหารกลางวันในเป็นอย่างดี อีกทั้งครูและผู้บริหาร ก็ให้ความสำคัญและถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องให้บริการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีพัฒนาการทางสมองส่งเสริมการเรียนรู้ ให้นักเรียน สามารถเรียนรู้สิ่งที่ครูจัดให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร จึงส่งผลให้ด้านผลผลิต อันได้แก่ นักเรียน ครูและชุมชน มีการดำเนินงานมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวี เพ็งศรี (2538) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน ส่วนมากมีความ พร้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ด้านกระบวนการ และสภาพการดำเนินงานทั้ง 7 ขั้นตอนของโครงการ ทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวาสดิ์ ขนานใต้ (2543) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อนุรักษ์ บุญจันทร์ (2543) ที่ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ครูโดย ส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายชั้นตอน อยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านตัวป้อน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานซึ่งเป็นตัวป้อน อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ยังไม่ เพียงพอกับความต้องการ หรืออาจเกิดจากการที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 3 ส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นห่างไกลและกันดาร ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากมูลนิธิต่าง ๆ หรือการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา การจัดหาทุนจากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ มาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน จึงส่งผลให้การดำเนินในด้านตัวป้อนขาดความพร้อม

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุขสด (2538) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสถานะแวดล้อมของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบพบว่า ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความพร้อมและทรัพยากรทั้งสามองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่วัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับมาก

2.2 ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับน้อย ทั้ง ๆ ที่ ด้านตัวป้อน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านตัวป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต จะมีความเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน โดยที่ด้านผลผลิต หรือผลลัพธ์จะเกิดจากด้านตัวป้อนและด้านกระบวนการก็ตาม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีปัญหาการดำเนินด้านกระบวนการน้อย จึงทำให้ปัญหาด้านผลผลิตน้อยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาน้อยใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลาวัลย์ เฟิงพานิช (2539) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนโดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านที่พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ในเรื่องวัตถุดิบมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนสูง และการจัดบริการอาหารกลางวันประสบปัญหาขาดทุน

2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร โดยแยกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูต่างก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอาหารกลางวันในทุกด้าน เพราะเป็นงานนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้งบประมาณสนับสนุนมาทุกปี แม้ในปัจจุบันจะผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ยังเป็นงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดิม ซึ่งผลการวิจัยของ บุษรา ประดิษฐ์นุช (2538) พบว่า ความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดโครงการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสอดคล้องกัน คือความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนในด้านการดำเนินงานพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดบริการอาหารกลางวันเอง โดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบริการอาหารกลางวัน โรงเรียนส่วนมากจัดบริการให้นักเรียนทุกวันที่เปิดเรียน ในด้านงบประมาณ ในด้านสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า ขาดโรงอาหาร ที่สำหรับนักเรียนรับประทานอาหารไม่เพียงพอ และวัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอเช่นกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวี เฟิงศรี (2538) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน มีทัศนคติในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สอดคล้องกันทุกด้าน

2.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร โดยแยกเป็น ผู้บริหารและครู พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งผู้บริหารและครูนั้นมีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักในนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันไปในทิศทางเดียวกัน และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ก็ยังพบว่า ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ไม่แตกต่างกันย่อมจะส่งผลให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กวี เฟิงศรี (2538) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน มีทัศนคติในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สอดคล้องกันทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุษรา ประดิษฐ์นุช (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดโครงการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสอดคล้องกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยแยกเป็น

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้น โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ต่างก็มุ่งดำเนินการตามนโยบายเพื่อให้เกิดผลจริงในด้านการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ไม่ว่าจะ เป็น จัดนักเรียนให้มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวัน การจัดครู อาจารย์ให้ดำเนินการตามโครงการอาหารกลางวันได้เหมาะสม บุคลากรจากองค์กร หรือ หน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวัน กลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวัน การได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด การได้รับงบประมาณจากมูลนิธิต่าง ๆ การได้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา การจัดหาทุน หรือ ปัจจัย จากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน มีสถานที่ประกอบอาหาร ที่เหมาะสม มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารร่วมกัน มีบริเวณที่ดินที่ใช้ในการทำเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน มีแหล่งวัตถุดิบราคาถูกเพื่อใช้ประกอบอาหาร ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวาสดิ์ ขนานใต้ (2543) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโดยส่วนรวมและรายชั้นตอนไม่แตกต่าง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุรักษ์ บุญจันทร์ (2543) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนต่างกัน มีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวม และรายชั้นตอนไม่แตกต่างกัน

2.6 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยแยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวมมี ปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้น โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีความพร้อมหรือศักยภาพในการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยผลการวิจัยจะพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีจำนวนนักเรียนน้อยมาก ทำให้งบประมาณซึ่งได้เป็นรายหัวคิดจากจำนวนนักเรียนก็น้อยตามไปด้วย ทำให้มีปัญหา

ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลาวัลย์ เฟ็งพานิช (2539) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ฤกษ์ จ่ากลาง (2542) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพลังงานและสารอาหารที่นักเรียนขาดแคลนได้รับระหว่างรูปแบบการจัดอาหารกลางวันและระหว่างขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้งานวิจัยของ ณรงค์ เจริญผล (2543) ผลการเปรียบเทียบแนวการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อเปรียบเทียบตามประเภทของโรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันในทุก ๆ ประเด็น ทำการเปรียบเทียบกันโดยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป ทุกคู่การเปรียบเทียบ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันกลางวัน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ถึงแม้ว่าโดยรวมจะมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีด้านที่โรงเรียนต้องให้ความสนใจในการดำเนินการเป็นพิเศษในด้านตัวป้อน ซึ่งมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านตัวป้อนประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ การจัดการ หากจะให้สภาพการดำเนินงานในด้านนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทางหน่วยงานต้นสังกัดและโรงเรียนต้องระดมงบประมาณจากราชการและแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน มูลนิธิต่าง ๆ ผู้มีจิตศรัทธาการจัดหาทุนปัจจัยจากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ บุคคลอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งความช่วยเหลือแรงงานในการประกอบอาหาร และงบประมาณ

3.1.2 ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมน้อย แต่ก็มีด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานปานกลาง คือ ด้านตัวป้อน ซึ่งพบว่า การได้รับความช่วยเหลือจากบุคลากรจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่น กลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น และการได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด การได้รับงบประมาณจากมูลนิธิต่าง ๆ การจัดหาทุนหรือปัจจัย จากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ยังเป็นปัญหาสำหรับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนต้องแสวงหาความช่วยเหลือจาก

องค์กรเหล่านี้ นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดยังต้องเพิ่มงบประมาณจากเดิมที่เคยให้ร้อยละ 30 ของนักเรียนที่ขาดแคลนและนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเรื่อง ปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY